

SECTIO TERTIA. hanc obno
Alia nostra sententia probationes expenduntur.

Viterius probatur nostra conclusio, sa-
ciendo excusum per aliorum sen-
tentias, in hunc modum: Omnis alia senten-
tia, vel est falsa, vel si est vera relinquit ve-
rum, adorationem Mariæ fuisse finem ultima-
tum superbie Angelicæ: Ergo nostra sententia
tenet. Probatur secunda antecedentis pars. Pri-
ma sententia est plurium Patrum, ac Theolo-
gum, quos referunt P. Rod. de Ang. disp. 2. sect. 2.
q. 1. & P. Arriaga disp. 24. sect. 4. Atque illi
volunt, quod excellentia, quam Lucifer ap-
petit, fuit quædam similitudo, & æqualitas
cum Deo iuxta illud Esaiæ 14. similis ero Alif-
fimo, & illud Ezrah. 28. Elevatum est cor tuum,
dixisti, Deus ego sum.

Et quidem ea similitudo, vel æqualitas non
potuit appeti respectu naturæ, & appetitu effi-
caci, nam voluntas nequit efficaciter appetere
impossibile cognitum, vt tale, quia non po-
tuit tendere ad dandam illi existentiam, vt est
evidens; atqui Lucifer evidenter cognoscet, vt sibi impossibilem similitudinem, & æquali-
tatem in natura cum Deo: Ergo eam taliter non
appetit. Inde vel eam appetit appetitu inef-
ficaci simplicis complacentia, & velleitatis, sic
tenden-

tendentis: si vellere esse Deus, & quod Deus non es-
set, aut esset mihi subditus, sic quæ omnibus tebus
dominaret, in quo actu maxima superbia conti-
netur, atque in hoc sensu, verosimilem iudi-
cat hanc sententiam P. Arriaga. Veleam ap-
petit, vt vult P. Rodes supra curatione honori-
ris, id est, ut illi daretur honor solius Dei, scilicet
adoratio latræ.

Arguo igitur iuxta hinc utrumque dicendi
modum: Lucifer peccavit appetendo inordi-
nate similitudinæ naturæ, & honoris cum Deo;
sed eo ipso peccavit, habendo proximotivo, seu
fue ultimato adorationem Mariæ, nolendo eam
adorare, & invidendo illius excellentiæ: Ergo
motivum, seu finis ultimatus superbie Ange-
licæ fuit adoratio Mariæ, & eius excellentiæ:
Minor constare videtur, nam eo quod Luci-
fer esset similis, aut æqualis Deo in natura, po-
terat putare sibi indignum adorare Mariam; &
eo quod Lucifer debet eti adoratio latræ, p
maior, & excellentior ei, debet eti ador-
atio, quam Mariæ, cui soli hyperdulia de-
betur.

Secunda sententia, quam amplectuntur P. de
Suar. sup. Rod. Arriag. & apud illos alij plures, i
defendit, peccatum Luciferi fuisse appetitum
unionis hypostaticæ invidendo illam homini, &
respuendo Xpi adorationem, ad quam refe-
batur iuxta illud, & adorent tunc omnes Angelicæ.

In qua sententia cum Lucifer noluerit ; Deum fieri hominem , noluit etiam Mariam esse Matrem Dei , ac per consequens super omnem Creaturam adorabilem ; & cum noluerit Xptū , ut Dominum , & Regem adorare , noluit etiam Mariæ adorationem , nam huius gloria iuxta Arnold. sup. est eadem cum gloria Filii : Ergo hæc sententia relinquit verum adorationem Mariæ fuisse finem ultimatum superbia Angelicæ.

Ulterius: Lucifer iuxta hanc sententiam appetit vniōnem hypostaticam : Ergo voluit ipse esse Deus , sicut Xptus est verus Deus ; sed eo ipso ultimè voluit , non teneri ad adorandam Mariam , quam Deus , vt potè Creaturam non tenetur adorare : Ergo respuit adorationem Mariæ , & ad hoc respexit appetendo vniōnem hypostaticam. Respondebis per instantiā: Xptū subditum fuisse Mariæ , vt ait Evangelium , ei que aliquandò genuflexisse , vt scilicet 1. diximus ex Rich. à S. Laur. Ergo licet Lucifer haberet vniōnem hypostaticam , posset adorare Mariam. Nego consequentiam , & est aperta disparitas , nam Xptus est verus Mariæ Filius , ideoque ratione filiationis tenebatur honorare Matrem suam ; at Lucifer in eo casu , Matrem non haberet , cum maneret substantia Angelica.

Tertia denique sententia est plurium Auctorum , quos citat Exim. Doct. supra cap. 13. n. 20.

&

& ruetur , peccatum Luciferi fuisse appetitum Imperij , seu primatus moralis respectu omnium Creaturarum , in ordine scilicet ad gubernandum , mandandum , &c. Dixi primatus moralis , quia non potuit esse appetitus primatus in naturali perfectione , nam ipse evidenter cognoscebat , se non posse esse alterius speciei à reliquis Angelis , & se esse intra eandem speciem respectu Angelorum , & respectu aliarum Creaturarum naturalium in diversa specie excellentiorem. Neque item primatus potestatis physice , scilicet influendi , vt principium in alios Angelos , vt vult Abulensi. Gen. 23. q. 362. nam talis potestas principaliter creandi repugnat Creaturæ iuxta dicta in Philosophia ; & licet non repugnet , cum Lucifer videret Angeliam productos , ad quid eos producere appetaret ?

Atque hæc quidem sententia , quæ mihi præ alijs aliorum opinionibus placet , satis exprimitur à Patribus: Nam Greg. Mag. lib. 4. Epist. 28. ait , Voluisse Luciferum nullus subesse Aug. lib. 4. de civit. cap. 11. afferit , Luciferum quodam quasi tyranno fastu , gaudere subditis magis , quam esse subdium elegisse. Bernar. Serm. 68. in Cant. inquir. Luciferum peccasse altitudinem potentia affectando : Quod etiam Aug. expressit lib. 11. de Genes. ad lits. cap. 15. inquiens , Diabolus cecidit , qui non amavit pecuniam , sed propriam potestatim , & inferius

ferius vocat affectum luciferi *utrogantem dominationem.*

Nunc vero in hoc discurrendi modo sit argumentum. Potestas I seu Primatus dominatio nostra in omnem Creaturam etiam Angelicam in proprio rigoroso pertinet ad Mariam ratione Materitatis Dei; sed Lucifer appetit sibi talis potestatum. Ergo invidit excellentie Mariæ, & sua persivit volerido se supra illam extollere, eiusque se dominio substrahere, ac per consequens non adorare ut suam Reginam. Quod si talis appetitus primatus, explicetur, vt explicat S. Cregius supra negativo, quatenus Lucifer voluit nullam Creaturam subesse, fortius virget argumentum, nam sic noluit subesse Mariæ, cum subesse tenetur.

Probatum iam prima pars antecedentis primiti, nemirum, quod omnis alia sententia est falsa. Et enim ex duabus (quas ut post fundamentales solum referemus) prima est Schotis, quem late, & iure impugnant Auctores, praesertim Suri. lib. 7. cap. 7. Anag. super sect. I. & 2. alij que passim afferentis, peccatum Luciferi fuisse, scilicet inimicum appetitum beatitudinis naturalis. Atque inordinatio talis appetitus potuit stare, vel in eo, quod Lucifer contentus esset naturali beatitudine, & sic despiceret supernaturalem, vt explicat P. Vasques; vel in eo, quod apprehenderet beatitudinem naturalem ut sufficien-

tem ad satiandum appetitum. Quætraque explicatio falsissima est; nam si Lucifer contentus fuit beatitudine naturali, eius peccatum non fuit *superbia*, sed *pudicitia*, quod est falsum.

Si vero beatitudinem naturalem, vt sibi sufficientem appetit, magnum, & crassum habuit, errorem intellectus, quod in Angelo praesertim adeo excellenti concedendū non est. Quomodo enim sine magno errore potuit apprehendere, sufficientem esse ad satiandum appetitum beatitudinem naturalem, cum supernaturalis illam incomparabiliter supereret, & id ignorare non potuerit? Ratio que vniuersalis contra hanc sententiam est; quia illa est contra Ecclesiaz Patres expresse dicentes, vt ait P. Arriag. hic sect. 2. perdidisse Diabolum, quæ habebat, eo quod id, quod non habebat appetitum. Sufficiat unus Anselm. Lib. de casu Diab. cap. 4. inquiens. Voluit aliquid, quod tunc non habebat, nec tunc velle debebat; atqui beatitudinem naturalem habebat à primo suæ creationis instanti. Ergo eam non appetit.

Iam secunda sententia Thomistarum cum D. Thom. quam refert Doct. Exim. lib. 7. cap. 11. assertit, superbiam Luciferi fuisse appetitum beatitudinis supernaturalis inordinatum. Atque ea inordinatio non potuit stare in appetitu beatitudinis præcisæ sumpto, nam talis appetitus

est honestissimus, ut per se patet: Stetit ergo, iuxta aliquos, in eo, quod appetierit beatitudinem supernaturalem obtinendam sine meritis, ex natura viribus, & ut propriis naturae debitam, quasi esset Pelagianus. Vel iuxta alios in eo, quod ipsi fuerit dilata beatitudo ad aliqua instantia, & non data statim, quod ipse superbe repugnauit. Verum primus explicandi hanc sententiam modus falsissimus est, quia omnes supponunt, Angelum peccasse sine crassissimo errore intellectus praevio, & iuxta datam explicationem datur error crassissimus.

Item quia Angelus se, & suas operationes naturales perfecte comprehendebat, & sciebat, beatitudinem supernaturalem esse supradomines naturae vires, & toti naturae indebitam; atqui supposita hac notitia, repugnat exterminis appetere efficaciter beatitudinem supernaturalem, ut debitam naturae, & ut propriis meritis, naturalibus que viribus acquirendam: Ergo repugnat quod peccatum Angeli fuerit talis appetitus. Secundus itidem explicandi modus fallit; nam appetere, ut beatitudo non differatur, non est adeo exagerata superbia, quia si fuit Angeli, & quia cum mora vita Angelicæ fuerit brevissima, non videtur probabile, quod adeo brevis dilatio tantam superbiam moverit. Vide apud Arriagam alias impugnationes. Verum dices, hanc esse mentem expressam

D.

D. Thom. aientis I. p. 4. 63. art. 3. quod Lucifer. Viramque, nimurum naturalem, & supernaturalem, appetit finalem beatitudinem per suam virtutem habere, quod est proprium Dei. Fateor hanc esse D. Thom. mentem, & me illam non percipere, quod, & accedit gravissimis Auctoribus, qui apud Exim. Suar. in varias explicationes parum consonas abierte. Ideo que cum nostra opinio clare, & facile explicetur, sit que sufficienter fundatata in Scriptura, Patribus, & ratione, à D. Thom. sententia, debita cum veneratione, recedimus, & quod non intelligimus propria, veneramur.

Probatur denique nostra conclusio ratione à priori: Quia, ut benè notat P. Rod. hic. sect. 2. §. 1. Ad hoc, ut aliqua excellentia fuerit motivum superbie Angelicæ, tres conditiones necessario requiruntur. Prima, ut ea excellētia sine gravissimo peccato appeti nequeat, cum superbia Luciferi fuerit maxima iuxta Patres. Secunda, ut à Lucifero potuerit sine intellectus errore appeti; hic enim error, praesertim si sit crassus, cadere nequit in intellectum Angelii perfectissimum. Tertia, ut appetita excellentia, sufficiens fuerit motivum ad alios etiam Angelos in perduellionem trahendos; atqui in excellentia, & adoratione Mariæ omnes haec reperiuntur conditiones; Ergo ea fuit motivum superbie Angelicæ.

Cc 2

Proba-

Probatur minor per partes; nam primo excellentia dignitatis, & adoratio debebatur ex iure Mariæ, quia, ut ait in 4. Cantic. Ruperrus, *Regina constituta totum iure possidet Filij regnum*: Ergo ea excellentia, vel alia illa superior non poterat à Luciferō sine magno peccato appeti, ut per se patet. Secundo, nullus error debebat ad talem appetitum præcedere, cum appeteret Angelus excellentiam sibi absolute possibilem, qualis est dominatio supra omnem Creaturam. Tertiò demum, ea Mariæ excellentia poterat esse sufficiens motivum, ut Lucifer alios Angelos ad rebellionem induceret, eis scilicet obijcendo tamquam rem indignam, quod substantiæ adeo eminentes Miserem adorarent: Ergo in excellentia, &c.

Ex quibus omnibus ad summam deduces, quæ alia peccata, Lucifer ultra superbiā commiserit? Nam primo commisi peccatum inobedientie nolendo circa Mariæ adorationem obediēre Deo. Secundo peccatum invidiae, tum contra Mariam illi tantam dignitatem invidendo, tum etiam contra homines, illis invidendo tam Matrem, & Reginam. Tertio peccatum irae contra homines, & odij contra Deum, qui supra Angelos fæminam exaltavit. Quarto deinceps peccatum præsumptionis. Sperando se plurimis viribus posse acquirere, arrogancia sentiendo de se magnificentius, ambitionis, & va-

ne glorie, alia quæ id genus, quæ sçpè Patres inculcant.

Argumenta contraria.

ARgumentum primum: Nazianz. Carm. 6. sic canit de peccato Luciferi.

Lucifer (eximio nam quod frueretur honore)

Sperabat Regale Dei solium quæ, decus que:

Dum Dei esse cupit, tetra caligine rotus Obrutus est.

Et Orat. 17. in suam defensionem num. 8. inquit indignum, atque intolerandum dicebat, se, cum Divinus esset non Deū, quoque existimari. Amb. Epif. 35. Quoniam sua, quam acceperat potentia, & dignitate, sibi placuit, se que Auctoris sui gloria comparavit, a Cœlesti sublimitate deiectus est: Et in Psalm. 118. actionar. 3. ille sic se exaltavit, ut vellet aquari, & similis esse Altissimo.

S. Item Chrysost. homil. 3. de verbis Isaiae, ait, Dei appetivit equalitatem, quæ res eum Calo expulit: Hieron. aut quisquis est Auctor Commentariorum in Job 24. asserit, affectasse Divinitatem: Isidor. lib. 1. de summo bono cap. 10. Deo per tumultuorem se contulisse: Hugo de S. Vict. tract. 2. cap. 4. Similis

Similis esse voluit Aliissimo, non per imitationem, sed per aequalitatem. Et pariter loquuntur alii Patres: Ex quibus sic. Lucifer appetit similitudinem, aut aequalitatem cum Deo, saltem ex Vi vnionis cum aliqua Divina Persona: Ergo motivum superbie Angelicæ non fuit excellentia, & adoratio B. Virginis.

Premitto ad solutionem: Quod agens rationale ad suam operationem potest sibi praefigere duplēcēm fidem: aliū *vltimatum*, qui potest dici *motivum primarium*, & est ille, in quo ultimo fuit appetitus tamquam in ipsius scopo; Aliū *non vltimatum*, qui vocari potest *motivum secundarium*, & est ille, qui non solum est finis operis, verum etiam eligitur ut medium ad aliū finem obtainendum. Igitur licet Lucifer appetierit excellentiam similitudinis, aut aequalitatis cum Deo, vel alia obiecta, quæ alii Patres exprimunt ea tamē non appetit, ut finem *vltimatum*, nam hic solum fuit repellere indignitatem, quam apprehendebat in adoranda Maria, & sibi adorationem, *primatum que*, & dominium super omnes Creaturas arrogare. Hinc intellectis auctoritatibus modo dicto *scilicet*: *in prima sententia*, distinguo antecedens, appetit similitudinem, &c. tamquam finem *vltimatum*, seu motivum *primatum*, nego, tamquam finem non *vltimatum*, seu motivum *secundarium*, concedo.

Argu-

Argumentum secundum: Sicut velle malum est malum, ita velle maximum bonum est bonum; sed excellentia Mariæ, & præsertim in Sanctitate, & adoratio, quæ ipsi defertur, est inter puras Creaturas maximum bonum: Ergo velle eam excellentiam, & adorationem est bonum; sed eo ipso peccatum Luciferi non potuit stare in volitione, seu appetitu talis excellentie: Ergo non stetit. Ulterius: Quia beatitudine supernaturalis est bonum Angeli de se appetibile, appetitus illius secundum, se præcisus sumptus iuxta non est honestissimus, sed excellentia, & adoratio Mariæ est quid bonum: Ergo appetitus illius est honestus, ac per consequens nequit esse peccatum.

Premitto ad solutionem primo: Quod Lucifer appetit excellentiam Sanctitatis, & adoratio Mariæ, non ut esset Deo gratiō, sed ut ceteris Creaturis esset Superior, omnibus imperaret, & Mariæ talem dignitatem auferret, quo modo talis appetitus nequit non esse malus, cum imperatus sit ex fine pravo se super ceteros extollendi, & malefaciendi Mariæ, atque humano generi; & nequit non esse gravissima superbia, ut patet. Secundo, quod licet aliquod sit maximum bonum, potest appetitus circa illud esse à Deo prohibitus, quia nimis Deus manifestet, se velle vni tantum subiecto illud bonum, & desiderium illius prohibeat

autem

hibeat alijs : In quo casu , si Angelus talem appetitum eliciat , peccabit , non solum peccato inobedientia , sed etiam superbiae si videlicet ex contemptu Dei eliciat illum , & cogitando sibi non debere præceptum imponi .

Hinc in forma , distinguo maiorem : Ita velle bonum est bonum , velle bonum alteri solidi debitum , & sine debitibus circumstantijs , est bonum , nego ; velle ex bono fine , & cum debitibus circumstantijs , concedo : Et minorem , est maximum bonum , soli Mariæ ex Dei voluntate manifestata debitum , concedo , bonum utcumque , nego , & consequentiam . Ad id , quod additur , distinguo maiorem : Quia praescisse , nego ; & quia desiderium beatitudinis secundum se sumptum apparet bonum , & non prohibitum , sicut nobis apparet bonum , & non prohibitum desiderii nostræ beatitudinis , concedo : Et distinguo minorem , ut supra , solutione quæ est satis clara .

Argumentum tertium : Si motivum superbiae Angelicæ fuisset excellentia Mariæ , talis excellentia debuisset in via revelari Angelis ; sed non potuit revelari : Ergo non fuit motivū . Probatur minor : Si Deus revelasset Angelis excellentiam Mariæ , illi tenerentur assentiri revelationi assensu fidei ; atqui non possent assentiri assensu fidei , nam habebant evidentiam in attestante , scilicet , quod Deus illis loquuntur ,

batur , & cum hac non compatitur fidei obscuritas , & pia voluntatis affectio in credendo : Ergo non potuit , &c. Hoc argumentum tangit gravem difficultatem ex tractatu de fide ; pro nunc autem breviter respondeo .

Et nego minorem argumenti , ad cuius probationem , nego minorem cum probatione illius , nam (vti dicit P. Esparsa q. 23. ad argum. 4. & ego defendi tract. de ente supern. disp. 3. q. 2. §. 3. argum. 6.) Dei locutio facta Angelis de futuritione conditionata , vel possibilitate excellentiæ Mariæ fuit intrinsecè supernaturalis , ac proinde , eam Angelus non poterat naturali lumine discernere ab omni locutione Creaturæ : Vnde solum iuxta qualitatem luminis infusi , & concursus Dei illam discernere poterat ; at vero Deus non præparavit concursum Angelo , ut cognosceret , eam locutionem potius à Deo , quam ab alio Angelo ex speciali Dei commissione , si sit inferior , procedere ; vel etiam ab aliqua alia Creatura ipso superiore , & ipsi ignora : Indeque non debuit habere evidentiam in attestante , seu quod loquebatur Deus .

Aliter etiam responderi potest , concedendo , Angelum habuisse evidentiam in attestante , & dicendo , quod adhuc cum ea evidenter potuit elicere assensum fideli circa revelationem ; quia potuit Angelus evidenter cognoscere Deum sibi loqui , non tamen intelligere locutio-

locutionis sensum. An scilicet ad litteram, mysticè, vel metaphorice verba Dei essent intelligenda; ut nobis accidit in pluribus Scripturis: Inde què poterat præstare Deo obsequium in credendo futuritionem conditionatam, vel possibiliter in excellentia Mariæ, & dabatur ad fidem sufficiens obscuritas, locus que ad affectionem piam.

Argumentum quartum pro sententia Scoti: Primum Luciferi peccatum non fuit superbia: Ergo non fuit amor propriæ excellentiæ, ac per consequens non fuit se velle extollere supra Mariam, & eam nolle adorare. Frobatur antecedens: Superbia, ut pote amor propriæ excellentiæ, est actus concupiscentiæ: Ergo debet nasci ex amore benevolentiæ erga se, nam qui sibi amat aliquam excellentiam, se priùs amat; sed eo ipso ille amor benevolentiæ erga se, seu illa *Phylaxis*, aut *Luxuria spiritualis*, fuit ante superbiam Luciferi: Ergo primum peccatum non fuit superbia. Tum sic: Ille amor nimius benevolentiæ erga se non respexit alterū, supra quem se Angelus extolleret: Ergo obiectum talis amoris solum fuit excellentia, seu beatitudo naturalis Angeli: Ergo non excellentia Mariæ.

Præmitto ad solutionem primo: Quod hæc Scoti cogitatio iure reprobatur ab omnibus; nam omnes Ecclesiæ Patres, & Theologi re-

nent,

nent, ut certum, primum Luciferi peccatum fuisse strictam superbiam, & patet *ex Tobia* 4. *In superbia initium sumpsit omnis perditio. Et Iob 41.* *Ipsæ est Rex super omnes Filios superbie;* & hoc aper-
tè negat Scotus. Secundo, quod eodem indi-
vidibili actu potest subiectum rationale amare
se ipsum, & concupiscere sibi aliquam excel-
lentiam, quam non habet. Et licet amor bene-
volentiæ erga se possit separari ab amore con-
cupiscentiæ, nam potest subiectum in se ipso
complacere, quin progrediatur ad aliquid bo-
num extrinsecum concupiscendum sibi, ut pa-
ret in Deo: attamen amor concupiscentiæ ne-
quit separari ab amore benevolentiæ.

Et est aperta ratio: Nam qui concupiscit bonum alicui personæ, habet necessario pto
objeto formalis personam, cui concupiscit bo-
num, & eam amat propter ipsam, quia *amare est velle alicui bonum;* sed amor personæ propter
ipsam est amor benevolentiæ: Ergo amor con-
cupiscentiæ negrit separari ab amore benevo-
lentiæ; ac per cōsequens Angelus habens amo-
rem concupiscentiæ habuit indistinctū ab amo-
re benevolentiæ. Tertio, quod amor propriæ
pulchritudinis, & beatitudinis naturalis con-
sistens in contemplatione, & amore naturali
Dei, nisi aliquis finis malus adiungatur (qui
iuxta Scotum adiunctus non fuit) nequit esse
per se malus, & peccaminosus, nam ea beatitu-
do

do est honeste amabilis. Nec ille amor fuit malus, quia nimius, nam nimetas, si sumatur ab intentione actus, potius auger eius bonitatem, nec dantur aliae circumstantiae vitiantes, ut bene probat P. Arriaga.

Ex his in forma, nego antecedens cum consequentia. Ad probationem, concessio antecedenti, distinguo consequens, debuit nasci ex amore benevolentiae, vel cum eo identificari, concedo, præscissè nasci, nego: Et probationem, qui sibi amat aliquam excellentiam, se prius amat, si illam excellentiam amet amore distincto ab amore sui, omitto, nam illi amores possunt concomitanter haberi; si eodem amore amet illam, & se, nego, nam inter amores identificatos nulla potest esse prioritas, nisi ad summum rationis, vel in subsistendi consequentia, & nego minorem subsumptam. Ad instantiam, nego antecedens, & utramq; consequentiam, nam, concupiscentia peccaminosa Angeli habuit pro obiecto Mariam, & eius excellentiam, quam sibi Lucifer appetiit, Sed contra: Iuxta Scripturam, & Patres, primum Luciferi peccatum fuit illa Phylacia consistens in amore, & complacentia sui: Ergo non tenet solutio. Probatur antecedens ex illo. Perdidisti sapientiam tuam in decoro tuo. Item ex Ambr. Epist. 33. aiente de Diabolo. Quoniam sua potestate, & dignitate, quam a Deo accepserat, sibi

sibi placuit. Ex Aug. 12. de civit. cap. 1. assertente, Luciferum peccasse, quia ipse ibi ad beatam vitam sufficere voluit. Denique ex Greg. lib. 34. moral. cap. 14. alias 17. assertente pro ratione casus Luciferi, quia se sibi sufficere iudicavit: Ergo iuxta Scripturas, & Patres, &c.

Præmitto ad solutionem: Quod illa phylacia, seu amor sui fuit in Lucifero indistinctus à desiderio alterius boni, & habuit proinde formalitatem, tum amoris, tum desiderij. Ratio autem est, quia talis amor sui fuit complacentia circa bonum possessum, nimirum propriæ pulchritudinem; atqui peccatum Luciferi prout exprimitur ab Scripturis, & Patribus fuit desiderium circa bonum non possessum, sed possidendum iuxta illud, in celum ascendam, similis ero Altissimo, &c. ergo. Inde licet tale desiderium formaliter motivè nitatur in propria pulchritudine iam possessa, tamquam in fine cui, respectu cuius est amor, & complacentia, veluti speculativa: Tamen in esse desiderij practici, & absoluti fertur in aliud bonum distinctum ab omni eo, quod Lucifer in se se iam possessum contemplabatur; & tale bonum dicimus nos, fuisse excellentiam, & adorationem Mariæ.

Exinde licet Scriptura in textu contra nos allato, solum exprimat complacentiam Luciferi in propria pulchritudine; non tamen ibi sicut,

sistit, uti Patres explicant; S. enim Hieronim. in Ezech. 20. ait. Perdidisti sapientiam tuam in de-
core tuo, ut dum plus vis esse, quam conditus es, &
magis sapere, quam a Deo acceperas, etiam id per-
deres, quod habebas. Et Anselm. etiam de casu
Diaboli cap. 4. inquit. voluit ergo aliquid, quod
non habebat, nec tunc velle debebat. Peccavit vo-
tendo aliquod commodum, quod non habebat, nec
tunc velle debuit; quod tamen ad augmentum beat-
itudinis illi esse poterat: Ergo iuxta Patres Luci-
fero quando peccavit, & fuit indivisim amor
sui, & desiderium alterius boni. Deinde cum
Patres non sint inter se contrarij, eodem modo
intelligendi sunt Aug. & Greg.

Ex his informa distinguo antecedens, fuit
phylacia secundum se præscissè sumpta, nego,
provt in eodem actu cum conatu, & desiderio
alterius boni, quod non habebat, nimirum ex-
cellentia Mariæ, conccko. Ad probationem
ex Scrip. dic, textum esse intelligendum iux-
ta dicta in præmisso. Ad D. Aug. dic, talia
verba provt in arguento expresa non inveni-
ri in eo loco citato, ibi enim solum dicit, quod
Dæmones propria potestate delecati ad propria de-
fluxerunt. Ambrosium autem explica iuxta præ-
missum. Denique ad S. Greg. dico, solum
velle, quod Lucifer contemplatus suam venus-
tatem, iudicavit sibi sufficere, non ad beat-
itudinem (hic enim esset magnus error) sed ab
obtin-

obtinendum primatum, & adorationem omnis
Creaturæ.

Argumentum quintum pro sententia Tho-
mistarū: Angelus peccavit appetendo nimium
aliquam excellentiam; sed hæc excellentia in
alio nequijt melius stare, quam in beatitudine
supernaturali: Ergo tam nimium appetendo
peccavit. Ulterius: Ille appetitus beatitudinis
supernaturalis ideo fuit nimius, & inordinatus,
quia appetijt in ea excedere omnes Creaturas,
sibi arrogando maiora merita, & optando om-
nia videre in Verbo, ac proinde visionem om-
nium perfectissimam: sed hæc fuit maxima su-
perbia: Ergo in tali appetitu stetit superbia
Angelica. Nego minorem argumenti, quia ea
excellentia stetit primario in dominatione su-
pra omnes Creaturas, & primatu, ac per con-
sequens in exclusione primatus, & adorationis
Mariæ.

Ad id, quod additur facile respondeatur,
potius probare nostram conclusionem, quam
impugnare, nam si Lucifer appetijt excedere
omnes Creaturas in visione beatifica; si sibi
maiora merita arrogavit; si optavit visionem
omnium perfectissimam: Ergo se aparte, &
superbissime extulit supra Mariam, quæ in vi-
sione beatifica excedit omnes puras creature,
& videt in Verbo plusquam omnes, & visionem
omnium perfectissimam sortita est, ac denique
merita

merita simpliciter infiniti valoris, qualia nulla pura Creatura habet. Denique admissa maiori, & concessa minori, distinguo consequens, & ea superbia se extendit præpter dicta ad excellentiam, & adorationem Mariæ tamquam ad finem ultimatum, concedo, & non ita, nego.

Argumentum sextum: Scriptura ait, errant qui operantur iniquitatem; & Aristot. 3. Ethic. cap. 1. omnis peccans est ignorans: Ergo ad peccatum Angelii debuit præcedere error intellectus; sed eo ipso licet fuerit error iudicare beatitudinem naturalem, ut sibi sufficientem, vel supernaturalem, ut obtainendam naturæ viribus, Angelus potuit peccare eas appetendo, & cessat absurdum à nobis obiectum Scoto, & Thomistis: Ergo Angelus peccavit eas beatitudines appetendo. Ulterius: Nemo repente fit summus, neque in virtute, neque in malitia: Ergo antequam Lucifer conciperet maximam superbiam contra Matiam, peccavit inordinate appetendo beatitudinem naturalem, vel supernaturalem, ac per consequens primum illius peccatum non fuit superbiam contra Matiam.

De hoc argumento latè egi trac. de Ang. diff. 6. sect. 3. ibi que cum nostratisbus contra Thomistas dixi, ad peccatum non debere præcedere aliquem errorem, seu defectum in intellectu, qui sit, vel imperium intellectuale fac hoc essentialiter connexum cum actu, nam liber-

libertatem evenerer ut late probavi tract. de prædestin. diff. 1. sect. 8. conclus. 3. Vel aliqua ignorantia negativa, seu inconsideratio, nam prius tali ignorantia deficiente, peccatum est gravius, & quo cum minori inadvertentia, & inconsideratione fit, maior est eius malitia, ut certissimum. Atque ita accidisse de facto in Angelis, qui peccaverunt, omnes Sancti Patres asseverant dicentes, illos peccasse cum plena, & perfecta libertate, atque expura malitia, & cum evidenti cognitione, eoque gravius, quam primus homo. Nunc vero ad fundamenta Thomistarum, quæ sunt textus in arguimento proposito breviter respondeo.

Et distinguo primum textum: errant errore aliquo intellectus, sive speculativo in cognoscendo obiectum, sive practico in dirigendo ad opus, nego; errore pratico voluntatis in operando, & sequendo dictamen rectæ rationis, à quo deviando, errant, concedo. Etenim iuxta illud sapientia: Ergo erravimus à via veritatis, & illud Psalm. 118. Erravi sicut oris, qua perire omnis, qui peccat, errat, non errore intellectuali iuxta dicta, sed errore consistente in ipsa mala, & aberrante à via veritatis, voluntatis operatione.

Et secundum etiam textum, distinguo: est ignorans ignorantia propria intellectus, nego; ignorantia practica propria voluntatis, quæ melius

melius vocatur imprudentia, concedo. Vel aliter: *Est ignorans ignorantia formalis, & veritatis, nego, ignorantia virtualis, interpretativa, seu signi, quatenus qui peccat præbet fundamentum, ut putetur ignorans, seu ita operatur, ac si ignoraret rationes efficacissimas, que eum à peccato de facto debebant retrahere, concedo.* Vel denique dic, axioma debere intelligi de hominibus, ut in plurimum, hi enim sapientia, quando petcant, carent aliqua cognitione vivaciore retrahente à peccato, quam si haberent, ab illo (indifferenter tamen) retrahierentur. Non autem de Angelis evidenter intuitivè cognoscentibus obiectum, & motiva, ac proinde non potentibus pati ignorantiam ullam, vel inconsiderationem.

Ad id, quod additur, concedo proloquium de hominibus, ibi: *Nemo, id est, nullus homo expressis, & nego de Angelis, qui potuerunt repente fieri summi in malitia propter expediitionem eorum intellectum, & libertatem. Deinde dici potest, neque Luciferum fuisse repente factum in malitia summum, quia post primū peccatum respondi adorationem Mariæ, alia etiam in via plura comisit, quæ supra commemoravimus, & alia videnda apud Auctores, & modò in pluribus comititendis obstinatus perseverat.*

Argumentum septimum, & est ridiculum.

alibi

inven-

inventum (quod ita vocat, & refert P. Platæ cap. 6. de Angelis num. 396.) propositum à Fratre Jacobo à S. Dominico in sua nova Cassiopeæ stella lib. 1. cap. 2. Vbi novus hic Theologus Astronomus dicit, Luciferum appetuisse similitudinem cum Deo in agendo, scilicet absque auxilio physicæ prædeterminationis, quam negando peccavit. Vnde sic arguitur: Obiectum superbiæ Angelicæ fuit physica prædetermination negata: Ergo non excellentia, & adoratio Mariae. Enim verò magnum peccatum, quod omnes Iesuitæ quotidie committimus, & in quo sine penitentia moriemur.

Et sane quævis inventum, & argumentum indignum sit solutione, ratiōne negatur antecedens, cuius falsitatis ratio est iuxta principia Thomistarum evidens. Nam iuxta Thomistas voluntati Angelicæ est physicæ impossibilis appetitus desiderij absolute, & affective efficacis circa obiectum intrinsecè impossibile; atqui iuxta omnes Thomistas est intrinsecè impossibile Creaturæ operari sine physicæ prædeterminatione, nam hæc iuxta illos est adeo necessaria, & essentialiter prærequisita operationi Creaturæ, ut sine ea dari sit chryzæma: Ergo impossibilis fuit Angelo appetitus absolutus, & efficax agendi absque physicæ prædeterminatione, ac per consequens inventum Fratris Jacobi est profus contra suam scho-

Dd

2

lqm

Dei, & Virginis; ex parte vero nostri sunt alia. Etenim primo ipsa est Mater nostra, & amore materno nos diligit. Secundo ab ea innumera accepimus beneficia, & plura speramus: Accepimus enim Xptum, quem ipsa nobis concepit, & peperit, obtulit quæ pro nostra salute in Cruce; accepimus redemptionem, qua ipsa per sua merita valoris infiniti nos redemit: Speramus vero omnia bona, & specialiter gratiam, perseverantiam finalem, atque æternæ præmia gloriae; nam vti S. Anselmus aiebat: *Qui in deletionis erga Mariam suavitatem transit, non diffidendum, quin in retributionis eius participationem transiturus sit.*

Hæc q̄ in Mariam charitas suos debet exercere actus, tum internos, tum externos. Interni erunt, *actus dilectionis*, qui est amor appreciativus erga Mariam, propter illius beatitudinem, & amabilitatem, & quo eligimus, illi super omnia extra Deum placere. Desiderium, & spes circa Beatam Virginem, & eius bona, ut desideremus ipsius præsentiam, & Sanctissimi Nominis exaltationem: *Gaudium, & complacencia*, in superexcellenti Mariæ dignitate, Vt quorum affectuum taliter affecti simus, vt si nostra essent immensa illius bona, illi libenter cederemus. Demum *actus aversativi rerum*, quæ Mariæ displicant. Externi erunt *imitatio virtutum* illius, & zelus promovendi eius gloriam.

Nunc

Dissertatio VI.

444. Iam Thomisticam, & in ea falsum: Iuxta nostram vero patet, quod nullum illud peccatum fuisset; non enim est peccatum desiderare, ut nobis Deus libertatem non tollat, quam adeo liberalis indulxit.

SECTIO QUARTA.

**DE OBSEQUIS, QVIBVS COLI DEBET MARIÆ
Pcipara, & conclusio totius tractatus.**

Pater Rodes hic q. 6. sed. 3. & 4. per totas pie, & erudite prosequitur obsequia amoris, & fiduciae, quibus colere debemus Beatam Virginem; ex eis nos hæc pauca deponimus. Mariam quidem amare debemus amore infra Deum ardentissimo, tum quia ipsa plusquam omnes Creaturæ amatūr à Deo, & Deus vult simili nos eam amore diligere: Tum quia, si, vt ait Dionisius, obligat ad amorem beatitatis, & pulchritudo, in Maria est summa beatitas infra Deum, nam bona, que sparguntur in omnes, in se una collecta tenet, & sive ea sint bona naturæ, sive gratia: Pulchritudo vero tum Animæ, tum Corporis fuit in ea iuxta iam dicta incomparabilis. Atque hæc sunt amoris motiva ex parte

Dei,

bq